

การอ่านโน้ตฉบับพล้นสำหรับเปียโน: หลักการและเทคนิคขั้นพื้นฐาน Music Sight Reading for Piano: Principles and Basic Techniques

ภัทรวีร์ เทียนชัยอนันต์^{*1}
Phatravee Tienchaianan^{*1}

บทคัดย่อ

การปฏิบัติเปียโนโดยปกติแล้วผู้เล่นจะต้องอ่านโน้ตเปียโน โดยเฉพาะการปฏิบัติเปียโนคลาสสิกที่คีตกวีหรือผู้ประพันธ์ได้ระบุความดัง-เบา สั้น-ยาว ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เล่นสะท้อนและแสดงอารมณ์ให้ใกล้เคียงกับความต้องการของคีตกวีหรือผู้ประพันธ์มากที่สุด นักเปียโนคลาสสิกจึงจำเป็นต้องปฏิบัติและฝึกซ้อมบทเพลงจากการอ่านโน้ต การอ่านโน้ตเปียโนเปรียบได้กับการอ่านหนังสือทั่ว ๆ ไปที่ใช้ตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์ในการจดบันทึกแทนตัวหนังสือ ผู้เล่นจึงจำเป็นต้องจดจำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนระดับเสียง ตลอดจนเครื่องหมายที่ปรากฏในโน้ตเพลงเพื่อที่จะสามารถบรรเลงบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และหากสามารถอ่านโน้ตฉบับพล้น (Sight Reading) ได้คล่องจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติบทเพลงได้รวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น ดังนั้นในบทความนี้ผู้เขียนจึงขอนำเสนอวิธีการฝึกการอ่านโน้ตฉบับพล้นเบื้องต้นสำหรับเปียโนจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และจากประสบการณ์การโดยตรงของผู้เขียน เพื่อให้ผู้ที่สนใจฝึกหัดการอ่านโน้ตฉบับพล้นสำหรับเปียโนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการฝึกหัดได้ และเมื่อสามารถอ่านโน้ตฉบับพล้นได้เป็นอย่างดีจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติบทเพลงได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : เปียโน / โน้ตเพลง / การอ่านโน้ตฉบับพล้น

Abstract

Piano practice typically requires players to read piano notes. Especially in classical piano practice, where composers or writers specify

^{*}corresponding author, email: phatravee.ti@bsru.ac.th

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Assistant Prof., Western Music Department, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

dynamics, articulations, and various techniques that performers should reflect and express emotions as closely as possible to the composer's or writer's intentions. Therefore, classical pianists need to practice and rehearse pieces by reading notes. Reading piano notation is akin to reading a book, using musical notes as symbols to represent written words. Players must memorize the various symbols that represent pitch levels, as well as the markings that appear in the sheet music, to perform those pieces correctly. Additionally, being able to read music at sight (Sight Reading) fluently will lead to faster and more accurate performance of pieces. Thus, in this article, the author aims to present methods for practicing basic sight reading for piano, based on the collection of various related documents and the author's direct experience, so that those interested in practicing sight reading for piano can use it as a guideline for their practice. When one can read music at sight proficiently, it will result in a quicker performance of pieces.

Keywords: Piano / Music Note / Sight Reading

บทนำ

การอ่านโน้ตมีความสำคัญต่อการเรียนวิชาดนตรีทั้งด้านทักษะการปฏิบัติดนตรีและด้านทฤษฎีดนตรี ดังนั้นผู้ที่ต้องการเรียนวิชาดนตรีจึงจำเป็นต้องอ่านโน้ตได้เป็นอย่างดีทั้งโน้ตกุญแจประจำหลักซอล (Treble Clef) และโน้ตกุญแจประจำหลักฟา (Bass Clef) เพราะเป็นกุญแจประจำหลักที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาดนตรีทั้งด้านทักษะการปฏิบัติดนตรีและด้านทฤษฎีดนตรี และหากสามารถอ่านโน้ตได้คล่องแคล่วในระดับที่เห็นโน้ตแล้วสามารถอ่านและปฏิบัติได้ในทันทีจะยังเป็นข้อได้เปรียบในการเรียนวิชาดนตรีโดยเฉพาะด้านทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี เพราะจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีได้เร็วยิ่งขึ้น

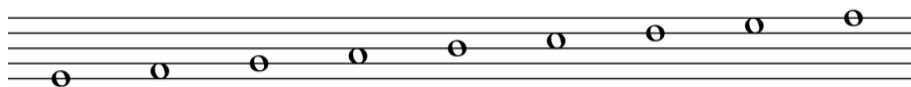
การอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading) มักเป็นทักษะที่ผู้เรียนดนตรีหลายคนมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญในการฝึกซ้อม ส่งผลให้การเรียนดนตรีพัฒนาได้ช้ากว่าที่ควรจะเป็นโดยเฉพาะด้านทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี และในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนมักสอดแทรกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันให้แก่ผู้เรียนใน

ชั่วโมงการเรียนทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยไม่ได้แยกเป็นรายวิชาเฉพาะ เหมือนกับทักษะด้านอื่น ๆ

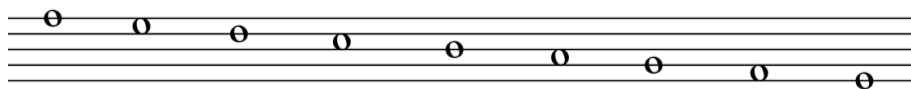
เปียโนเป็นเครื่องดนตรีที่อ่านโน้ตพร้อมกัน 2 แนว ซึ่งการอ่านโน้ตฉบับพล้นสำหรับเปียโนนั้นจึงมีความซับซ้อนกว่าเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ที่มีโน้ตเพียงแนวเดียว ดังนั้นนักเปียโนจึงมีความจำเป็นในการฝึกซ้อมทักษะการอ่านโน้ตฉบับพล้นอย่างสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้สามารถบรรเลงบทเพลงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และจะส่งผลให้การเรียนดนตรีสามารถพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นในบทความนี้ผู้เขียนจึงขอเสนอการฝึกทักษะการอ่านโน้ตฉบับพล้นสำหรับเปียโน ในด้านของหลักการและเทคนิคขั้นพื้นฐานในการพัฒนาและการฝึกซ้อมการอ่านโน้ตฉบับพล้นสำหรับเปียโน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการฝึกอ่านโน้ตฉบับพล้นและพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉบับพล้นสำหรับเปียโนให้ดียิ่งขึ้น

หลักการอ่านโน้ตเปียโนเบื้องต้น

ในการปฏิบัติทักษะเปียโนนั้นการอ่านโน้ตเปียโนเบื้องต้นใช้หลักการเดียวกันกับการอ่านโน้ตดนตรีตะวันตกทั่วไปที่อ่านเหมือนการอ่านหนังสือ คือ อ่านจากซ้ายไปขวาและเมื่ออ่านจบบรรทัดแรกแล้วก็ขึ้นบรรทัดใหม่และอ่านจากซ้ายไปขวาเช่นเดิมไปเรื่อย ๆ จนจบเพลง โดยโน้ตจะถูกบรรจุอยู่บนบรรทัด 5 เส้น โน้ตที่ถูกบรรจุอยู่บนบรรทัด 5 เส้นนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ โน้ตที่อยู่บนเส้น และโน้ตที่อยู่ในช่อง โดยไล่เรียงตามลำดับจากด้านล่างขึ้นด้านบน (เสียงต่ำไปหาเสียงสูง) เวลาเห็นโน้ตบนบรรทัด 5 เส้นนี้หากไม่มีกุญแจประจำหลักเสียงกำกับอยู่ด้านหน้าจะทราบแค่เพียงระดับเสียงสูงต่ำของตัวโน้ตเท่านั้น ไม่สามารถบอกเป็นระดับเสียงได้ โน้ตบนบรรทัด 5 เส้นนี้จะเรียนตามลำดับขึ้นสลับกันไปทั้งบนเส้นและในช่อง (Jenduriyang, Phra, 1984 : 2)

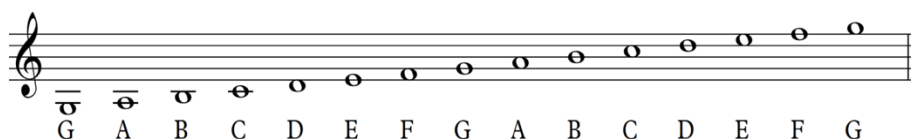
ภาพที่ 1 การเรียงลำดับตัวโน้ตจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงบนบรรทัด 5 เส้น
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

ภาพที่ 2 การเรียงลำดับตัวโน้ตจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำบนบรรทัด 5 เส้น
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

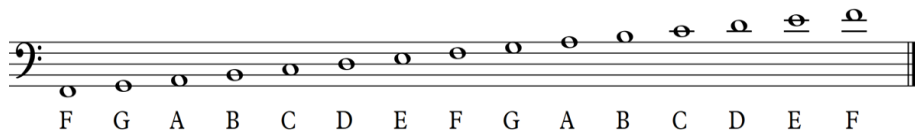
การอ่านโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น

การอ่านโน้ตกุญแจประจำหลักซอล กุญแจประจำหลักซอล (Treble Clef) เป็นหนึ่งใน 2 กุญแจประจำหลักของโน้ตเปียโน กุญแจประจำหลักซอลนี้หัวกุญแจอยู่คาบเส้นที่ 2 ดังนั้นโน้ตทุกตัวที่อยู่เส้นเดียวกับหัวของกุญแจประจำหลักซอล มีเสียงเดียวกันกับชื่อกุญแจประจำหลักซอล คือ โน้ตเสียงซอล และเมื่อทราบว่าโน้ตที่อยู่บนเส้นที่ 2 ในกุญแจประจำหลักซอล คือ โน้ตเสียงซอล จะสามารถอ่านโน้ตในระดับเสียงอื่น ๆ ได้ โดยการไล่ลำดับเสียงขึ้นหรือลงตามลำดับของบรรทัด 5 เส้นนั่นเอง (Wongwan, K., 2010 : 35-37)

ภาพที่ 3 การไล่ลำดับเสียงกุญแจประจำหลักซอล
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

การอ่านโน้ตกุญแจประจำหลักฟา กุญแจประจำหลักฟา (Bass Clef) เป็นหนึ่งในกุญแจประจำหลักของเปียโน กุญแจประจำหลักฟานี้หัวกุญแจจะอยู่คาบเส้นที่ 4 ดังนั้นโน้ตทุกตัวที่อยู่เส้นเดียวกับหัวของกุญแจประจำหลักฟา (เส้นที่ 4) จะมีเสียงเดียวกันกับกุญแจประจำหลัก คือ โน้ตเสียงฟา และเมื่อทราบว่าโน้ตที่อยู่บนเส้นที่ 4 ในกุญแจประจำหลักฟา คือ โน้ตเสียงฟา ก็จะสามารถอ่านโน้ตในระดับเสียงอื่น ๆ ได้ โดยการไล่ลำดับเสียงขึ้นหรือลงตามลำดับของบรรทัด 5 เส้นนั่นเอง (Wongwan, K., 2010 : 35-37)

ภาพที่ 4 การไล่ลำดับเสียงกุญแจประจำหลักฟา
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

การอ่านโน้ตเปียโน 2 บรรทัด (Grand Staff) โน้ตเปียโนมีลักษณะเป็นโน้ตบรรทัด 5 เส้น 2 บรรทัดคู่กัน เรียกโน้ตลักษณะนี้ว่า Grand Staff ด้านหน้าของบรรทัด 5 เส้น 2 บรรทัดมีเครื่องหมายปีกกาครอบบรรทัด 5 เส้นทั้ง 2 บรรทัดรวมกันไว้ เป็นการบอกว่าบรรทัด 5 เส้นทั้ง 2 บรรทัดนี้ต้องอ่านโน้ตไปพร้อมกัน เส้นกันห้องกันลากยาวทั้ง 2 บรรทัดเช่นกัน ตลอดจนเครื่องหมายย่อและเส้นจบเพลงด้วย โดยปกติการปฏิบัติโน้ต Grad Staff นี้บรรทัด 5 เส้นที่อยู่ด้านบนจะเล่นด้วยมือขวาและบรรทัด 5 เส้นที่อยู่ด้านล่างจะเล่นด้วยมือซ้าย แต่ในบางบทเพลงผู้ประพันธ์เพลงหรือผู้เรียบเรียงเสียงประสานต้องการให้มือซ้ายเล่นโน้ตเสียงสูงกว่ามือขวา หรือต้องการให้มือขวาเล่นโน้ตเสียงต่ำกว่ามือซ้ายจะมีการสลับมือในการเล่นโน้ตดังกล่าว คือ มือซ้ายไปเล่นโน้ตบรรทัดบนเช่นเดียวกับมือขวา หรือมือขวาไปเล่นโน้ตด้านล่างเช่นเดียวกับมือซ้าย โดยจะมีการระบุด้วยย่อของมือที่ใช้เล่นอย่างชัดเจนคือ R.H. ใช้มือขวาในการเล่น และ L.H. ใช้มือซ้ายในการเล่น

JINGLE BELLS

ภาพที่ 5 ตัวอย่างโน้ตเปียโน 2 บรรทัด (Grand Staff) แบบปกติ
(ที่มา : Palmer et al, n.d.: 20)

Grade II

Love's Old Sweet Song

James Lyman Molloy
(1937-1909)

Andante

cross L. H. over R. H.

la meo...

Prod. simile

dim. e rit. a tempo

pp

dim.

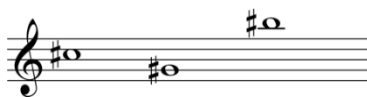
rit.

ภาพที่ 6 ตัวอย่างโน้ตเปียโน 2 บรรทัด (Grand Staff) แบบไขว้สลับมือ
(ที่มา : Eckstein, Maxwell, 1934: 31)

เครื่องหมายแปลงเสียง

เครื่องหมายแปลงเสียงใช้สำหรับการเพิ่มเสียงหรือลดเสียงของตัวโน้ตนั้น ๆ เพื่อแปลงเสียงของโน้ตตัวนั้นให้สูงขึ้นหรือต่ำลงตามที่ผู้ประพันธ์หรือผู้เรียบเรียงเสียงประสานต้องการ โดยการใส่เครื่องหมายแปลงเสียงกำกับไว้หน้าตัวโน้ตตัวที่ต้องการแปลงเสียงให้เสียงสูงขึ้นหรือต่ำลง หรือสามารถเขียนกำกับไว้หลังกุญแจประจำหลักหน้าเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ก็จะเป็นเครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงที่ส่งผลให้โน้ตทุกตัวที่ติดเครื่องดังกล่าวต้องเล่นเครื่องหมายนั้นทั้งเพลง เครื่องหมายแปลงเสียงมีทั้งหมด 5 ชนิด คือ เครื่องหมายชาร์ป (Sharp) เครื่องหมายแฟล็ต (Flat) เครื่องหมายดับเบิลชาร์ป (Double Sharp) เครื่องหมายดับเบิลแฟล็ต (Double Flat) และเครื่องหมายเนเชอรัล (Natural) (Wongwan, K., 2010 : 32-34)

1. เครื่องหมายชาร์ป (Sharp) ใช้สัญลักษณ์ $\sharp$ เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้เสียงของตัวโน้ตที่ถูกบังคับมีระดับเสียงสูงขึ้นครึ่งเสียงหรือ 1 Semitone

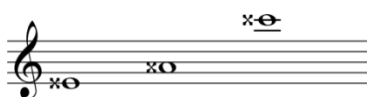
ภาพที่ 7 การบันทึกเครื่องหมายชาร์ปหน้าตัวโน้ต
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

2. เครื่องหมายแฟล็ต (Flat) ใช้สัญลักษณ์ $\flat$ เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้เสียงของตัวโน้ตที่ถูกบังคับมีระดับเสียงต่ำลงครึ่งเสียงหรือ 1 Semitone

ภาพที่ 8 การบันทึกเครื่องหมายแฟล็ตหน้าตัวโน้ต
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

3. เครื่องหมายดับเบิลชาร์ป (Double Sharp) ใช้สัญลักษณ์ $\sharp\sharp$ เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้เสียงของตัวโน้ตที่ถูกบังคับมีระดับเสียงสูงขึ้น 1 เสียง (1 Tone) หรือ 2 Semitone

ภาพที่ 9 การบันทึกเครื่องหมายดับเบิลชาร์ปหน้าตัวโน้ต
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

4. เครื่องหมายดับเบิลแฟล็ต (Double Flat) ใช้สัญลักษณ์ $\flat\flat$ เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้เสียงของตัวโน้ตที่ถูกบังคับมีระดับเสียงต่ำลง 1 เสียง (1 Tone) หรือ 2 Semitone

ภาพที่ 10 การบันทึกเครื่องหมายดับเบิลแฟล็ตหน้าตัวโน้ต
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

5. เครื่องหมายเนเชอรัล (Natural) ใช้สัญลักษณ์ ♮ เป็นเครื่องหมายแปลงเสียงที่ทำให้เสียงของตัวโน้ตที่ถูกบังคับกลับมามีระดับเสียงปกติ

ภาพที่ 11 การบันทึกเครื่องหมายเนเชอรัลหน้าตัวโน้ต
(ที่มา : Tienchaianan, P., 2025)

การเขียนเครื่องหมายแปลงเสียงทั้ง 5 ชนิดนี้จะเขียนกำกับได้ข้างหน้าตัวโน้ตและอยู่ระดับเดียวกับตัวโน้ตที่ต้องการบังคับเสียง ซึ่งจะมีผลกับโน้ตระดับเสียงเดียวกันภายในห้องเพลงเดียวกันเท่านั้นไม่สามารถบังคับตัวโน้ตในห้องเพลงอื่นได้ เครื่องหมายแปลงเสียงในลักษณะนี้ เรียกว่า “เครื่องหมายแปลงเสียงจร” และโน้ตตัวที่มีเครื่องหมายแปลงเสียงจรรีบบังคับอยู่ข้างหน้าตัวโน้ตจะเรียกโน้ตตัวนั้นว่า “โน้ตจร” ส่วนเครื่องหมายแปลงเสียงที่เขียนอยู่หลังกุญแจประจำหลักหน้าเครื่องหมายกำหนดจังหวะ เรียกว่า “เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียง” โดยเครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงนี้จะส่งผลกับโน้ตเสียงนั้น ๆ ทุกตัวทุกระดับเสียงที่ปรากฏในโน้ตเพลง

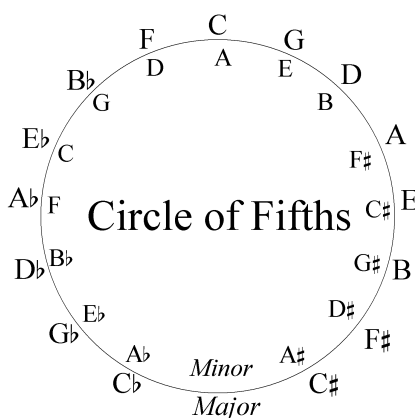
เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียง (Key Signature)

เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียง หมายถึง เครื่องหมายแปลงเสียงที่เขียนรวมเป็นหมวดหมู่ โดยเขียนถัดจากกุญแจประจำหลัก และอยู่ก่อนเครื่องหมายกำหนดจังหวะ ซึ่งส่งผลให้โน้ตทุกตัวที่มีเสียงเดียวกันกับเครื่องหมายแปลงเสียงนั้นถูกบังคับด้วยเครื่องหมายแปลงเสียงนั้นทั้งบทเพลงโดยไม่ต้องเขียนเครื่องหมายแปลงเสียงนั้นไว้หน้าโน้ตเสียงดังกล่าวในบทเพลงอีก นอกจากนี้เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงยังบอกโน้ตหลักของบทเพลงได้อีกด้วย (Chonwirot, B., 2022 : 13) เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงเมเจอร์ทางซาร์ป และเครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงเมเจอร์ทางแฟล็ต

กุญแจเสียงเครือญาติ (Relative Key)

กุญแจเสียงเครือญาติ (Relative Key) เป็นหลักในการสร้างบันไดเสียงไมเนอร์ เพราะกุญแจเสียงเมเจอร์ทุกกุญแจเสียงมีกุญแจเสียงไมเนอร์เป็นกุญแจเสียง

ร่วมเสมอ ในการเป็นกุญแจเสียงร่วมนี้นี้ หมายความว่า กุญแจเสียงทั้ง 2 ประเภท จะใช้เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงร่วมกัน การหากุญแจเสียงเครือญาตินี้มีหลักการง่าย ๆ คือ ให้ใช้บันไดเสียงเมเจอร์เป็นหลักแล้วนับขึ้นไปคู่ 6 จากโน้ตหลักของบันไดเสียงเมเจอร์ (โน้ตตัวที่ 6 ของบันไดเสียงเมเจอร์) จะได้โน้ตหลักของบันไดเสียงไมเนอร์ที่เป็นกุญแจเสียงเครือญาติกับบันไดเสียงเมเจอรันั้น ๆ เช่น บันไดเสียง C Major เมื่อนับขึ้นไปคู่ 6 จะได้โน้ตตัว A ดังนั้นกุญแจเสียงเครือญาติของ C Major คือ บันไดเสียง A Minor ซึ่งหมายความว่า การเขียนเครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียงของบันไดเสียง A Minor จะไม่มีเครื่องหมายแปลงเสียงใด ๆ เช่นเดียวกับบันไดเสียง C Major (Sokhatiyaturak, N., 2003 : 118-119)

ภาพที่ 12 Circle of Fifths แสดงกุญแจเสียงเครือญาติ
(ที่มา : Sibelius Program, 2005)

เทคนิคการอ่านโน้ตฉับพลัน

การอ่านโน้ตฉับพลัน (Sight Reading) คือ การบรรเลงบทเพลงหรือบทฝึก โดยที่ผู้บรรเลงไม่เคยเห็นโน้ตหรือฝึกซ้อมมาก่อน และต้องพยายามบรรเลงให้ถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับโน้ตให้มากที่สุด ทั้งเรื่องของจังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ การอ่านโน้ตฉับพลันให้ได้ถูกต้องแม่นยำนั้นนอกจากผู้เล่นจะต้องมีทักษะในการบรรเลงเครื่องดนตรีแล้ว ผู้เล่นจะต้องอ่านโน้ตให้คล่องก่อนทั้งกุญแจประจำหลักซอลและกุญแจประจำหลักฟา นอกจากนี้จะต้องเข้าใจความหมายของเครื่องหมายต่าง ๆ จึงจะสามารถบรรเลงและสื่อสารบทเพลงนั้น ๆ ได้ (Farley, A. L. P., 2014)

การอ่านโน้ตฉบับพลันนี้มักจะนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการทดสอบทางดนตรี ทั้งการสอบเกรดเพื่อวัดระดับทางดนตรี การสอบเข้าเรียนต่อทางด้านดนตรี ตลอดจนการสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกในวงดนตรีต่าง ๆ ในการทดสอบการอ่านโน้ตฉบับพลันนี้ผู้รับการทดสอบจะได้รับโน้ตเพลงที่ไม่เคยเห็นมาก่อน และมีเวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มบรรเลงจริงประมาณ 30 วินาที เมื่อครบเวลาให้เริ่มบรรเลงตามโน้ตที่ได้รับตั้งแต่ต้นจนจบ โดยไม่ควรเล่นซ้ำหรือย้อนกลับไปแก้ไขในห้วงที่เล่นผิด ระดับความยากของโน้ตที่นิยมใช้ในการทดสอบจะเป็นโน้ตที่มีระดับความยากน้อยกว่าระดับความสามารถของผู้รับการทดสอบ 2 ระดับ เช่น ผู้เข้ารับการทดสอบอยู่ในระดับเกรด 6 ระดับของโน้ตเพลงที่ใช้ในการทดสอบการอ่านโน้ตฉบับพลันจะมีระดับความยากประมาณเกรด 4 เป็นต้น

ดังนั้นการอ่านโน้ตฉบับพลันจึงเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ผู้เล่นดนตรีต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ การอ่านโน้ตฉบับพลันให้ได้ดีนั้นต้องอาศัยการฝึกซ้อมและประสบการณ์ โดยผู้เล่นจะต้องอ่านโน้ตให้คล่องก่อนทั้งกุญแจประจำหลักซอลและกุญแจประจำหลักฟา เนื่องจากหัวใจหลักของการอ่านโน้ตฉบับพลัน คือ การเห็นโน้ตเพลงแล้วสามารถเล่นตามโน้ตที่เห็นได้ทันทีโดยไม่มีการฝึกซ้อมล่วงหน้า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านโน้ตฉบับพลันนี้จะได้เปรียบมากเพราะสามารถเล่นเพลงร่วมกับผู้อื่นได้โดยง่าย เนื่องจากสามารถอ่านโน้ตได้อย่างรวดเร็ว

ปัญหาที่พบโดยทั่วไปในการอ่านโน้ตฉบับพลันนั้นคือผู้เล่นไม่เข้าใจการอ่านโน้ตอย่างฉบับพลันที่ถูกต้อง โดยไม่สามารถบรรเลงให้เกิดความต่อเนื่องได้เพราะให้ความสำคัญกับระดับเสียงเพียงอย่างเดียวจนลืมนึกถึงอัตราจังหวะและความต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดการสะดุดและติดขัด การอ่านโน้ตฉบับพลันนั้นสามารถฝึกจากบทเพลงที่มีความยากง่ายที่เหมาะสมกับระดับของผู้เล่น โดยฝึกเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยปกติการเรียนการสอนดนตรีควรมีการสอดแทรกการอ่านโน้ตฉบับพลันให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนดนตรีตั้งแต่เริ่มต้น เพราะจะเกิดผลดีแก่ผู้เรียนดนตรี เพราะเมื่อผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านโน้ตฉบับพลันผู้เรียนก็จะสามารถเรียนรู้บทเพลงได้ด้วยตัวเองและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น (Leamthong, A., 2008 : 23)

การฝึกอ่านโน้ตฉบับพลันสามารถเริ่มจากการเริ่มสังเกตโน้ตของบทเพลงต่าง ๆ โดยสังเกตกุญแจเสียง (Clef) เครื่องหมายกำหนดกุญแจเสียง (Key Signature) เครื่องหมายแปลงเสียงต่าง ๆ ในโน้ตนั้นเสียก่อน และเมื่อเริ่มลงมือปฏิบัติ นอกเหนือจากระดับเสียงที่ถูกต้องแล้วผู้เล่นจะต้องคำนึงถึงอัตราจังหวะที่ต่อเนื่อง

และสม่ำเสมอด้วย และต้องใช้นิ้วให้ถูกต้องตามโน้ตหากโน้ตนั้นมีเลขนิ้วกำกับมาให้ แต่หากไม่มีผู้เล่นควรใช้นิ้วให้เหมาะสม และเมื่อสามารถปฏิบัติทั้งจังหวะและระดับเสียงได้เป็นอย่างดีแล้วขั้นต่อไปจึงค่อยเริ่มสังเกตและฝึกปฏิบัติมิติของเสียง เช่น ความดัง-เบา ความสั้น-ยาว การเปลี่ยนอัตราจังหวะเร็ว-ช้า เป็นต้น โดยให้ปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับที่ผู้ประพันธ์เพลงหรือผู้เรียงเสียงประสานต้องการให้มากที่สุด (Leamthong, A., 2008 : 24-25)

การอ่านโน้ตฉบับพล้นนั้นสามารถฝึกฝนได้ไม่ยาก แต่ต้องอาศัยความตั้งใจจริง และความสม่ำเสมอในการฝึกซ้อม ควรฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเลือกบทเพลงหรือบทฝึกสำหรับการอ่านโน้ตฉบับพล้นใหม่ ๆ มาลองเล่นดูในทุก ๆ วัน ก็จะทำให้ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพล้นสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่สำคัญในการฝึกซ้อมการอ่านโน้ตฉบับพล้น

การฝึกซ้อมการอ่านโน้ตฉบับพล้นมีขั้นตอนที่สำคัญในการฝึกซ้อมเพื่อให้สามารถฝึกซ้อมได้อย่างเป็นระบบและเป็นการฝึกซ้อมที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ดูชื่อผู้ประพันธ์และภาพรวมของบทเพลงเพื่อที่จะได้ทราบถึงสไตล์ของบทเพลงนั้น ๆ

2. อ่านชื่อบทเพลงหรือแบบฝึกนั้น (ถ้ามี) และเครื่องหมายบอกความเร็วที่ด้านบนของบทเพลง

3. ดูเครื่องหมายต่าง ๆ ในบทเพลง ได้แก่ เครื่องหมายกำหนดกฎเกณฑ์เสียง เครื่องหมายกำหนดความดัง-เบาของเสียง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ เครื่องหมายความรู้สึกต่าง ๆ เป็นต้น

4. ดูโน้ตตั้งแต่ต้นจนจบเพลง และทำวงกลมหรือเครื่องหมายตรงจุดที่สำคัญในโน้ตเพลงด้วยดินสอ

5. ดูโน้ตตัวแรกทั้ง 2 มือ พร้อมทั้งนิ้วที่ต้องใช้เล่นโน้ตตัวแรก และวางมือตามที่โน้ตกำหนด ตลอดจนสังเกตจุดที่โน้ตมีความยากหรือมีความยากในการใช้นิ้ว เช่น จุดไขว้กัน จุดที่ต้องกระโดดข้ามคีย์หลายคีย์ เป็นต้น ควรเตรียมพร้อมในการเลือกใช้นิ้วให้ดี

6. มองโน้ตไปข้างหน้าเสมอ อย่าจดจ้องอยู่กับโน้ตตัวที่กำลังเล่นอยู่ แต่ให้มองโน้ตล่วงหน้าไปจากโน้ตตัวที่กำลังเล่นอยู่สัก 1-2 ห้องเพลง เพื่อที่จะได้เตรียมพร้อมในการเล่นโน้ตเพลงห้องต่อไป (Bowman, J., n.d. : 5)

7. จัดจำรูปแบบการซ้ำหรือโครงร่างของทำนอง และโครงสร้างของเสียงประสาน เพื่อลดภาระการอ่านโน้ตทำให้สามารถอ่านโน้ตได้เร็วยิ่งขึ้น

ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอ่านโน้ตฉบับพลัน

1. บรรเลงอย่างต่อเนื่อง อย่าหยุด ถึงแม้ว่าจะเล่นโน้ตผิดหรือตกหล่นไปบ้าง
2. ให้ปฏิบัติจังหวะต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ความเร็วคงที่อย่างต่อเนื่อง ยกเว้นว่าในโน้ตเพลงนั้นมีการเปลี่ยนอัตราความเร็วให้มีอัตราจังหวะช้าลงหรือมีอัตราจังหวะเร็วขึ้น จึงค่อยเล่นช้าลงหรือเร็วขึ้นตามที่ระบุไว้ในโน้ต
3. ให้ระลึกไว้เสมอว่าต้องบรรเลงอัตราจังหวะที่ถูกต้อง รักษาความเร็วให้สม่ำเสมอเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านโน้ตฉบับพลัน
4. ให้อ่านโน้ตและมองโน้ตเป็นกลุ่มเหมือนกับการอ่านหนังสือ อย่าอ่านโน้ตและมองโน้ตทีละตัวเพราะจะทำให้เล่นโน้ตตัวต่อไปไม่ทัน
5. สังเกตเครื่องหมายกำหนดลักษณะของเสียง (Articulation) เลขนิ้ว และเครื่องหมายกำหนดเสียงดัง-เบา (Dynamic)
6. ระวังกุญแจที่สามารถผิดพลาดหรือลืมได้ง่าย เช่น เครื่องหมายโน้ตจอร์ (เครื่องหมายแปลงเสียง) ภายในห้องเดียวกันถ้าโน้ตตัวหน้ามีเครื่องหมายแปลงเสียง (โน้ตจอร์) โน้ตเสียงเดียวกันภายในห้องเดียวกันทั้งหมดจะต้องติดเครื่องหมายนั้น เช่นเดียวกับโน้ตตัวหน้า หากไม่มีเครื่องหมายแปลงเสียงอื่นกำกับอยู่ที่โน้ตตัวหลัง
7. บรรเลงตามโน้ตและตามความรู้สึกของบทเพลง โดยไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่งมากเกินไปในโน้ตกำหนดให้
8. อ่านโน้ตไปข้างหน้าตลอดเวลา และให้ความสำคัญกับโน้ตเป็นกลุ่ม โดยอ่านกลุ่มโน้ตถัดไปเพื่อเก็บข้อมูลล่วงหน้า เพื่อที่จะเตรียมตัวในการเล่นโน้ตดังกล่าวล่วงหน้าก่อนที่จะถึงโน้ตตัวนั้น ทำให้สามารถเล่นเพลงได้ต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น
9. บรรเลงบทเพลงให้มีความเป็น “ดนตรี” ให้มากที่สุด การอ่านโน้ตฉบับพลันไม่ใช่แค่การเล่นโน้ตถูกแต่เพียงอย่างเดียว ดนตรีนั้นจะต้องมีความงดงามในเสียง มีลีลา มีความหนาความบางของเสียง ดังนั้นไม่ควรละเลยสิ่งต่าง ๆ ด้วยในการอ่านโน้ตฉบับพลันควรบรรเลงออกมาให้ได้อย่างชัดเจน ถึงแม้จะเป็นการเล่นโน้ตฉบับพลันครั้งแรกก็ตาม (Leamthong, A., 2008 : 27)

การฝึกฝนการอ่านโน้ตฉบับพลันให้พัฒนาขึ้นนั้นจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการหาโน้ตใหม่ ๆ มาฝึกฝนอยู่เรื่อย ๆ โดยเริ่มจากโน้ตที่ไม่ซับซ้อนมากนัก และเมื่อสามารถอ่านโน้ตฉบับพลันโน้ตในระดับไม่ซับซ้อนมากได้

คล่องแล้วจึงค่อยหาโน้ตที่มีความซับซ้อนมากขึ้นมาฝึกซ้อม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฝึกฝนมีพัฒนาการในการอ่านโน้ตฉบับพลันได้ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

อุปสรรคในการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลัน

จากประสบการณ์การสอนเปียโนของผู้เขียนพบอุปสรรคในการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันของนักเรียนเปียโน ที่ส่งผลให้การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันได้ช้ากว่าที่ควรจะเป็น อุปสรรคที่พบบ่อยในการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตฉบับพลันดังนี้

1. พะวงกับระดับเสียงของตัวโน้ตมากเกินไป ทำให้อ่านโน้ตได้ช้าและลืมให้ความสำคัญกับส่วนอื่น ๆ ของบทเพลง
2. อ่านโน้ตทีละตัว แทนที่จะมองภาพรวมของทำนองเพลงประประโยคเพลง ทำให้บทเพลงขาดความลื่นไหล
3. ไม่เข้าใจสัญลักษณ์ทางดนตรี เช่น เครื่องหมายแปลงเสียง เครื่องหมายบอกระดับเสียง เป็นต้น
4. ไม่มีสมาธิขณะอ่านโน้ตฉบับพลัน การอ่านโน้ตฉบับพลันจำเป็นต้องใช้สมาธิในการอ่านโน้ตเป็นอย่างมาก หากไม่มีสมาธิเพียงพอก็จะหลุดโฟกัสได้ง่าย
5. ใช้นิ้วชี้ตามตัวโน้ต การใช้นิ้วชี้ตามตัวโน้ตทีละตัว อาจทำให้เสียสมาธิและไม่สามารถมองภาพรวมของโน้ตเพลงได้

สรุป

การอ่านโน้ตเปียโนใช้หลักการเดียวกันกับการอ่านโน้ตดนตรีตะวันตกทั่วไป โดยโน้ตถูกบรรจุอยู่บนบรรทัด 5 เส้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ โน้ตที่อยู่บนเส้นและโน้ตที่อยู่ในช่อง โน้ตบนบรรทัด 5 เส้นนี้จะบอกแค่เพียงระดับเสียงสูงต่ำของตัวโน้ตเท่านั้น จะสามารถบอกระดับเสียงได้ก็ต้องมีกุญแจประจำหลักกำกับอยู่ด้านหน้า กุญแจประจำหลักที่ใช้ในโน้ตเปียโนนั้นมี 2 ประเภท คือ กุญแจประจำหลักซอลและกุญแจประจำหลักฟา โน้ตเปียโนมีลักษณะเป็นโน้ตบรรทัด 5 เส้น 2 บรรทัดคู่กัน เรียกโน้ตลักษณะนี้ว่า Grand Staff โดยบรรทัด 5 เส้นทั้ง 2 บรรทัดนี้ต้องเล่นไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งโดยปกติการปฏิบัติโน้ต Grad Staff นี้บรรทัด 5 เส้นที่อยู่ด้านบนเล่นด้วยมือขวาและบรรทัด 5 เส้นที่อยู่ด้านล่างเล่นด้วยมือซ้าย

การอ่านโน้ตฉบับพลัน (Sight Reading) คือ การบรรเลงบทเพลงหรือบทฝึกโดยที่ผู้บรรเลงไม่เคยเห็นโน้ตหรือฝึกซ้อมมาก่อน และต้องพยายามบรรเลงให้ถูกต้อง

หรือใกล้เคียงกับโน้ตให้มากที่สุด ทั้งเรื่องของจังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ การอ่านโน้ตฉบับพล้นนี้มักถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการทดสอบทางดนตรี ทั้งการสอบเกรดเพื่อวัดระดับทางดนตรี การสอบเข้าเรียนต่อทางด้านดนตรี ตลอดจนการสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกในวงดนตรีต่าง ๆ ดังนั้น การอ่านโน้ตฉบับพล้นจึงเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ผู้เล่นดนตรีต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ

การอ่านโน้ตฉบับพล้นให้ได้ดีนั้นต้องอาศัยการฝึกซ้อมและประสบการณ์ การฝึกอ่านโน้ตฉบับพล้นสามารถเริ่มจากการเริ่มสังเกตโน้ตของบทเพลงต่าง ๆ โดยสังเกตท่วงทำนอง เสียง เครื่องหมายกำหนดท่วงทำนอง เสียง เครื่องหมายแปลงเสียงต่าง ๆ เมื่อเริ่มลงมือปฏิบัติจนเกิดความคุ้นเคยจากระดับเสียงที่ถูกต้องแล้วผู้เล่นจะต้องคำนึงถึงอัตราจังหวะที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอด้วย และเมื่อสามารถปฏิบัติทั้งจังหวะและระดับเสียงได้เป็นอย่างดีแล้วขั้นต่อไปจึงค่อยเริ่มสังเกตและฝึกปฏิบัติมิติของเสียง เช่น ความดัง-เบา ความสั้น-ยาว การเปลี่ยนอัตราจังหวะเร็ว-ช้า เป็นต้น โดยปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับที่ผู้ประพันธ์เพลงหรือผู้เรียงเสียงประสานต้องการให้มากที่สุด การอ่านโน้ตฉบับพล้นนั้นสามารถฝึกฝนได้ไม่ยาก แต่ต้องอาศัยความตั้งใจจริงและความสม่ำเสมอในการฝึกซ้อม ควรฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเลือกบทเพลงหรือบทฝึกสำหรับการอ่านโน้ตฉบับพล้นใหม่ ๆ มาลองเล่นดูในทุก ๆ วัน ก็จะทำให้ทักษะการอ่านโน้ตฉบับพล้นสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่าการอ่านโน้ตฉบับพล้นเป็นทักษะสำคัญสำหรับนักดนตรี เพราะนอกจากเป็นทักษะที่ใช้ในการสอบเกรดเพื่อวัดระดับทางดนตรี การสอบเข้าเรียนต่อทางด้านดนตรี และการสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกในวงดนตรีต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้นักดนตรีสามารถบรรเลงบทเพลงต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สามารถต่อยอดทั้งทางด้านทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีและทฤษฎีดนตรีได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการอ่านโน้ตฉบับพล้นและหมั่นฝึกซ้อมการอ่านโน้ตฉบับพล้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีได้ง่ายยิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน

บรรณานุกรม

Bowman, J. (n.d.). *Getting Ready* (Sawetkittikul, K., Translator). n.p.

Chonwirot, B. (2022). *kaṇ prasāṇsiāṅ* [Harmony]. 2nd Edition. Bangkok :

Sematham Press.

Eckstein, M. (1934). *Piano Pieces for Children*. Malaysia : Rhythm Distributor SDN. BHD.

Farley, A. L. P. (2014). *The relationship between musicians' internal pulse and rhythmic sight-reading*. Doctoral dissertation. University of Washington.

Jenduriyang, Phra. (1984). *bæp̄riān duriyāng sāt sākōn chabap thūnklao thūnkramōm thawāl* [Western Music Textbook, presented to His Majesty the King]. 4th Edition. Bangkok : Royal Thai Survey Department Press.

Leamthong, A. (2008). withī prapprung læ phatthanākān Sight-Reading [How to Improve and Develop Sight-Reading]. *Rangsit Music Journal*, 3(1), 23-28.

Palmer, W. et al. (n.d.). *Basix Electronic Keyboard Method*. Van Nuys : MCMXCVI Alfred Publishing.

Sokhatiyaturak, N. (2003). *dontrī khla sō si kō : phaktritsadi* [Classical Music : Theory]. 2nd Edition. Bangkok : Active Print.

Sokhatiyaturak, N. (2003). *thritsadi dontrī* [Music Thoery]. 4th Edition. Bangkok : Chulalongkorn University Press.

Sranoi, C. (2021). *kānphatthana bæp fuk thaksa kā ra 'ān nōt chapphlan duāi rūpbæp chāngwa samrap nakriān piā nō radap klāng* [A Development of Dight-reading Exercises with Rhythmic Patterns for Intermediate Piano Students]. Master's thesis. Chulalongkorn University.

Wongwan, K. (2010). *dontrī tawantok* [Western Music]. 2nd Edition. Bangkok : V. Print.